

Seminar 16. Fotosinteza

B. Mildner

Rješenje zadaće 15.

1.	B	15.	C
2.	C	16.	A
3.	B	17.	D
4.	D	18.	B
5.	A	19.	B
6.	B	20.	C
7.	A	21.	B
8.	C	22.	B
9.	D	23.	A
10.	A	24.	B
11.	A	25.	C
12.	C	26.	A
13.	B	27.	C
14.	C	28.	D

1. Endosimbiotska hipoteza koja se koristi za objašnjenje porijekla mitohondrija koristi se i za objašnjenje porijekla kloroplasta. Što se danas smatra odakle potječu kloroplasti?

- a) od fotosintetske bakterije kao što je bakterija u kojoj se karakterizirao fotosintetski reakcijski centar;
- b) cijanobakterija;
- c) bakterija koja može sintetizirati hem koji se može toliko promijeniti da može nastati klorofil.

2. Što od navedenog uobičajeno ne sudjeluje u kružnom toku elektrona?

- a) fotosustav I;
- b) fotosustav II;
- c) fotosintetski reakcijski centar.

3. Krumpiri koji su izloženi svjetlu katkada pozelene zbog prisutnosti klorofila. Koji je točan navod o zelenim krumpirima?

- a) Prisustvo klorofila u krumpirima je uobičajeno i takvi krumpiri nisu škodljivi.
- b) Krumpiri mogu pozeleniti kada se izlože svjetlosti. Svjetlost također stimulira biosintezu toksičnog alkaloida.
- c) Dodatno izlaganje krumpira sunčevu svjetlu može ukloniti štetni toksin solanin.

4. U fotosintezi viših biljaka glavni izvor elektrona koji se koriste za redukciju NADP^+ je:

- a) fotosustav I;
- b) plastokinol;
- c) voda.

5. Kada se kloroplasti koji su adaptirani na tamu izlože nizu bljeskova svjetlosti količina kisika koja se dobije jednim bljeskom svjetlosti varira s periodičnosti od četiri. To je zbog toga što:

- a) činjenica je da su potrebna četiri fotona svjetlosti kako bi se transportirala dva elektrona kroz lanac za transport elektrona;
- b) potreba da se uklone četiri elektrona iz dvije molekule vode kako bi nastala molekula kisika.
- c) neki se elektroni moraju koristiti za tok elektrona fotosustava I.

6. Od kompleksa za prijenos elektrona na tilakoidnoj membrani, koji kompleks direktno ne pridonosi stvaranju gradijenta protona?

- a) fotosustav II;
- b) citokrom bf
- c) fotosustav I.

7. Iako kemiosmotska hipoteza objašnjava proces sinteze ATP u kloroplastima kao i u mitohondrijima, ipak postoje razlike između ova dva procesa. Što od navedenog nije različito u sintezi ATP u kloroplastima i mitohondrijima?

- a) smjer pumpanja protona;
- b) strana membrane na kojoj se nalazi katalitički dio ATP sintaze;
- c) veličina proton-motorne sile koja je potrebna za odvijanje sinteze ATP.

8. Samo je mali broj molekula klorofila, molekula koje su dio fotosintetskog sustava, uključen u fotokemijske reakcije reakcijskih centara. Što je uloga ostatka molekula klorofila?

- a) kako je klorofil lipid, ove molekule doprinose čvrstoći lipidnog dvosloja;
- b) služe kako bi prikupili svjetlo i usmjerili tu energiju u reakcijske centre;
- c) molekule klorofila su prisutne kako bi mogle zamijeniti molekule klorofila u reakcijskim centrima kada se ove istroše odnosno oštete.

9. Osim klorofila, fotosintetski sustavi imaju i pigmente, karotenoide. Što od navedenog nije funkcija karotenoidnih pigmenata?

- a) sudjeluju u fotosintetskim reakcijama i transportu elektrona;
- b) proširuju spektar svjetlosti koja se koristi;
- c) služe kao zaštita od štetnih fotokemijskih reakcija i reaktivnih kisikovih vrsta.

10. Organizacija membrane kloroplasta sugerira:

- a) „jedinstveni lanac za prijenos elektrona“ postoji kao funkcionalna jedinica;
- b) iako je to konceptijski prikladno, „jedinstveni lanac za prijenos elektrona“ ne postoji kao jedna funkcionalna jedinica;
- c) nema kontinuiteta između unutarnje vodene površine u tilakoidnim lamelama i ne-lamelarnih dijelova unutarnje membrane kloroplasta.

Zadatak 1.

Koja je prednost da u kloroplastima postoje velike količine tilakoidnih membrana?

Rješenje zadatka 1.

Reakcije svjetlosti odvijaju se na tilakoidnim membranama. Ako se poveća površina membrana povećava se i broj mjesta na kojima se odvija sinteza ATP odnosno NADPH.

Zadatak 2.

Fotosustav I proizvodi snažan reducens, dok fotosustav II proizvodi snažan oksidans. Identificirajte reducens i oksidans i opišite ukratko kako nastaju.

Rješenje zadatka 2.

Fotosustav I aktivira feredoksin reduktazu koja reducira NADP^+ u NADPH , reducirajući reagens svih biosintetskih reakcija.

Fotosustav II aktivira kompleks mangana, oksidans koji može oksidirati vodu te osloboditi elektrone potrebne za fotosintezu kao i protone potrebne za stvaranje gradijenta protona pomoću kojeg se reducira NADP^+ i nastaje O_2 .

Zadatak 3.

Koja je struktura mitohondrija slična strukturi tilakoidnih membrana?

Rješenje zadatka 3.

Kriste.

Zadatak 4.

Usporedite oksidacijsku fosforilaciju i fotosintezu.

Rješenje zadatka 4.

U eukariotskim stanicama oba procesa se odvijaju u specijaliziranim organelama. Oba procesa ovise o elektronima velike energije kako bi nastao ATP.

U oksidacijskoj fosforilaciji elektroni velike energije potječu od goriva (metabolita hrane) i djeluju kao reducirajuća snaga u obliku NADH.

U fotosintezi elektroni velike energije nastaju reakcijama svjetlosti, a prenose se dalje u obliku NADPH.

Oba procesa koriste redoks reakcije kako bi nastao gradijent protona.

Vrlo slični enzimi u oba procesa koriste gradijent protona za sintezu ATP.

U oba sustava, prijenos elektrona vrši se na membranama unutar organela.

Zadatak 5.

Odakle potječu protoni koji doprinose nastanku pH gradijenta u kloroplastima?

Rješenje zadatka 5.

- Protoni koji se oslobađaju oksidacijom vode;
- Protoni koji se pumpaju u lumen pomoću citokrom bf kompleksa;
- Protoni koji se uklanjaju iz strome tijekom redukcije NADP⁺ i plastokinona.

Zadatak 6.

Objasnite kako kompleksi koji sakupljaju fotone povećavaju efikasnost fotosinteze.

Rješenje zadatka 6.

Ovi kompleksi apsorbiraju više svjetlosti nego što bi to bilo moguće da postoji samo reakcijski centar. Kompleksi koji sakupljaju fotone usmjeravaju fotone (svjetlost) u reakcijska središta.

Zadatak 7.

Koji je krajnji akceptor elektrona u fotosintezi? Koji je prvi donor elektrona elektrona u fotosintezi? Što pokreće tok elektrona između donora i akceptora?

Rješenje zadatka 7.

NADP⁺ je akceptor elektrona, a H₂O je donor elektrona.
Tok elektrona pokreće energija svjetlosti.

Zadatak 8.

Kako bi se odvijala sinteza ATP, u kloroplastima je potreban veći pH gradijent kroz tilakoidnu membranu nego što je to potrebno kroz unutarnju mitohondrijsku membranu. Objasnite zašto postoji razlika u veličini pH gradijenta između ove dvije vrste membrana.

Rješenje zadatka 8.

Gradijent naboja, dio proton motorne sile u mitohondrijima, u kloroplastima je neutraliziran zbog unosa Mg^{2+} iona u lumen tilakoidnih membrana, te je za sintezu ATP potreban veći pH gradijent nego što je to u mitohondrijima. U kloroplastima je energija koja se dobiva od električnog potencijala zanemariva.

Zadatak 9.

Klorofil je hidrofobna molekula. Zašto je ovo svojstvo značajno za funkciju klorofila?

Rješenje zadatka 9.

Klorofil se može ugraditi u hidrofobnu unutrašnjost tilakoidnih membrana.

Zadatak 10.

U fotosustavu I, od svjetlosti valne duljine 700 nm, koliki je udjel energije koji se apsorbira kao energija elektrona?

Standardna promjena napona fotosustava I = $\Delta E^{\circ} = -1,0 \text{ V}$;

Planckova konstanta, $h = 6,626 \times 10^{-34} \text{ J s}$

brzina svjetlosti, $c = 3,00 \times 10^8 \text{ m s}^{-1}$

1 einstein svjetlosti = Avogadrov broj fotona

Faradayeva konstanta, $F = 96480 \text{ J mol}^{-1} \text{ V}^{-1}$.

Rješenje zadatka 10.

Za 1 foton:

$$E = h \nu = h c / \lambda = 6,6 \times 10^{-34} \times 3 \times 10^8 / 700 \times 10^{-9} = 0,028 \times 10^{-17} \text{ J}$$

Za 1 mol fotona:

$$E = 0,028 \times 10^{-17} \times 6,0 \times 10^{23} = 169,7 \text{ kJ/einsten} \approx 170 \text{ kJ/einsten}$$

U standardnim uvjetima promjena napona zbog apsorpcije svjetlosti u fotosustavu I, $\Delta E = -1 \text{ V}$;

$$\text{Kako je } \Delta G^{\circ} = -n F \Delta E = -1 \times 96,5 \times (-1) = 96,5 \text{ kJ}$$

Udio energije koja se dobije apsorpcijom fotona = $96,5/170 = 56,8 \%$.

Zadatak 11.

Izračunajte ΔE° i ΔG° za redukciju NADP^+ pomoću feredoksina.

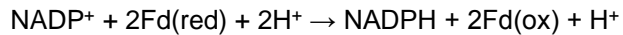
Standardni redukcijski potencijali ovih reakcija su:

Rješenje zadatka 11.

Reakcija redukcije NADP^+ pomoću feredoksina:

$$\Delta E^{\circ} = -0,32 - (-0,43) = +0,11 \text{ V}$$

$$\Delta G^{\circ} = -n F \Delta E^{\circ} = -2 \times 96,5 \times 0,11 = -21,2 \text{ kJ/mol}$$

Zadatak 12.

Herbicid, diklorofenildimetil urea (DCMU) inhibira fotofosforilaciju i dobivanje O_2 . Proces nastajanja O_2 međutim nije inhibiran ako je prisutan artificalni akceptor elektrona kao što je fericijanid. Pretpostavite mjesto inhibicije DCMU.

Rješenje zadatka 12.

DCMU inhibira prijenos elektrona između fotosustava II i fotosustava I te neće nastajati kisik. O₂ će nastajati u prisutnosti DCMU ako se artifičijelni akceptor elektrona nalazi u sustavu jer će prihvaćati elektrone s Q.

Zadatak 13.

- a) Neke bakterije mogu apsorbirati svjetlost valne duljine od 1000 nm. Koja je energija mola fotona valne duljine 1000 nm?
- b) Koji je minimalni porast redoks potencijala koji može inducirati svjetlost valne duljine 1000 nm?
- c) Koji je minimalni broj 1000 nm fotona koji je potreban za sintezu ATP iz ADP i P_i? Pretpostavite da je $\Delta G = 50$ kJ/mol u reakciji fosforilacije.

Planckova konstanta = $6,626 \times 10^{-34}$ J s

brzina svjetlosti = 3×10^8 m s⁻¹

Avogadrov broj = 6×10^{23} .

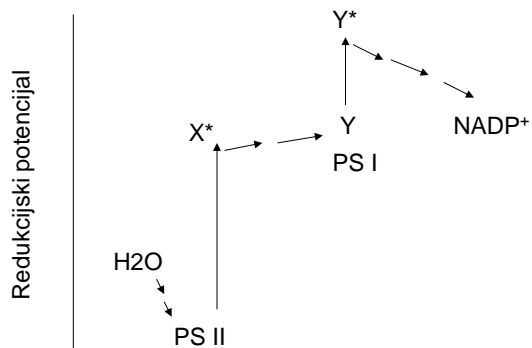

Rješenje zadatka 13.

- a) Za jedan mol fotona:
 $E = h \nu = \text{Avogadrov br.} \times h \times c/\lambda =$
 $= 6 \times 10^{23} \times 6,6 \times 10^{-34} \times 3 \times 10^8 / (1000 \times 10^{-9}) = 118,8 \text{ kJ/einsten}$
- b) $\Delta G = -n F \Delta E$
 $-118,8 = -1 \times 96,5 \times \Delta E$
 $\Delta E = 118,8/96,5 = 1,23 \text{ V}$
- c) 1 mol fotona daje $118,8/50 = 2,4$ mol ATP, odnosno 0,42 mola fotona daju 1 mol ATP.
 $0,42 \times 6 \times 10^{23} = 2,5 \times 10^{23}$ fotona može dovesti do sinteze 1 mola ATP

Zadatak 14.

Objasnite defekt ili defekte u hipotetskoj shemi reakcija svjetlosti u fotosintezi:

Rješenje zadatka 14.

Tok elektrona od PS II do PS I je "uzvodan", tj. endergon. Kako bi za ovaj tok elektrona bila potrebna energija (hidroliza ATP), onda fotosintetski put nebi imao biosintetku svrhu (što je primarna namjena procesa fotosinteze!).